

Fide, veritati, vitae — geslo je pokretača i saradnika na ovom djelu. Ja sam daleko od toga, da sumnjam u njihove najplemenitije namjere i pravu želju, da pored vjeri, koriste jednako istini i životu. Ali njihova tako lijepo i na oko upravo uzorno provedena organizacija rada ipak nije dovoljna! Iz naših krajeva oni nemaju ni jednoga saradnika. A ipak je n. pr. »Bačku« obradio K. Horváth — po svoj prilici Mađžar! Za hrvatske stvari, kojih i onako ne će biti ne znam koliko, našlo bi se ljudi, koji bi barem pogledali, pročitali i eventualno ispravili spremljeni materijal, ako ga već sami ne pripravljaaju.

★

Ove iznesene zamjerke mogu da umanje vrijednost djela za nas i naše prilike. Što je još gore: mogu dati manje ili više predosjećaj, da će možda i u drugim člancima i navodima biti netačnosti. Zato je kod prvog sveska potrebno da se sve ovo otvoreno iznese. Tome se može pomoći, a ja gojim uvjerenje, da će se i htjeti. Bilo bi šteta, da na ovakovom važnom djelu katoličkog znanstvenog poduzeća ostane biljeg nesolidnosti.

Na koncu spominjem i tehničku opremu djela. Zadovoljava posvema. U tekstu se nalaze brojni potrebni crteži, sheme i slike. Ovaj svezak ima usto i na posebnom papiru umjetničke fotografske reprodukcije k člancima oltar (2 stranice) starokršćanska umjetnost (4 stranice) barok (2 stranice).

Djelo se najbolje naručuje izravno od podružnice u Beču, koja ima svoj čekovni račun kod poštanske štedionice u Jugoslaviji, pa tako plaćanje nije skopčano s nikakvim poteškoćama.

Dr. A. Živković.

Dr Dragutin Kniewald: Rimski misal. II. izdanje (knjige katol. života). Naklada Dr S. Markulina, Zagreb 1930. Tisak »Tipografije, 12", str. (VI + 1015).

U isto vrijeme, dok se obdržavao velebni Euharistijski kongres u Zagrebu, izašao je u nakladi Knjiga Katoličkog života u drugom izdanju Rimski Misal, što ga je za privatnu uporabu na hrvatskom jeziku priredio sveuč. profesor Dr Dragutin Kniewald. Prvo izdanje, koje je izišlo god. 1921. u dosta velikoj nakladi, ubrzo se raširilo, te je već početkom god. 1926. bilo potpuno raspačano. Čekalo se dakle preko četiri godine na novo izdanje, koje je eto sada ugledalo svijet.

Ovo novo izdanje Rimskoga Misala razlikuje se u mnogom od prvog izdanja. Dok su naime u prvom izdanju bile samo nedjelje i neki većt blagdani, novo izdanje ima mise za sve dane u crkvenoj godini sa svim svetačkim blagdanima, kako se slave u općoj Crkvi. Red i čin Mise sa svim stalnim dijelovima sv. Mise štampan je u latinskom izvorniku i hrvatskom prijevodu. Na početku molitvenika nalazi se pregledni tumač sv. Mise. Sve misne obrasce preveo je iznova sveuč. prof. Dr Dragutin Kniewald živim hrvatskim jezikom, koji se lako čita i razumije. Odlomci iz sv. Pisma novoga zavjeta prilagođeni su prijevodu prof. Dra Franje Zagode, a odlomci iz staroga zavjeta evanđelistaru O. Vlašića. Psalmi su prilagođeni prijevodu u novom hrvatskom izdanju rimskog obrednika. U Velikom su tjednu uvrštena čitanja iz Jeremije proroka u prijevodu Dra

Antuna Savića, dok su i posljednice uvrštene prema najnovijoj redakciji prevodioca O. Milana Pavelića D. I. Liturgijski tumač pred svakim misnim obrascem kao i bilješke priredio je, te cijelu redakciju proveo profesor Dr Dragutin Kniewald.

Tako su Hrvati i opet dobili ovu veličanstvenu liturgijsku knjigu na svom živom jeziku. Naša inteligencija i daštvo dobiva u njome najbolji molitvenik, u kome će naći pobudu i uputu, kako će s razumijevanjem slušati sv. Misu, pratiti svećenika na oltaru i radovati se uzvišenoj ljepoti katoličkog bogoslužja, te tako sve dublje shvaćati svetu Euharistijsku žrtvu, koja je srce i središte sv. Crkve. Uz dačke molitvenike »Katoličkog daka« i »Katoličku učenicu« od istog autora, koji prožeti savremenim liturgijskim duhom pripravljaју put upotrebi i razumijevanju Misala, ovo će novo izdanje Rimskoga Misala doprinijeti najviše oživotvorenju želje Pape Pija XI., da »vjernici ne prisustvuju svetim obredima kao tuđinci, već u punom osjećaju liturgijske ljepote« (Apost. Konst. od 20. 12. 1928.). Naš pak katolički Episkopat želi, da po hrvatskom izdanju Rimskoga Misala vjerni puk što dublje proдре u svete tajne, da mu ovaj molitvenik služi »kao neiscrpivo vrelo crkvenoga života i privatne pobožnosti u duhu katoličke liturgije, da osjećaju s Crkvom i žive vrhunaravnim životom« (Okružnica od 6. V. 1921.). Napokon će novo izdanje izvrsno doći onim školama i katoličkim zavodima, koji su uveli zajedničko molenje sv. mise prema knjižici Sveta Misa od istoga autora, jer će od sada mladež moći zajednički moliti sv. misu u sve dane crkvene godine.

Ovo djelo obasiže preko tisuću stranica elegantnog džepnog formata (8×13). Štampano je na najfinijem bijelom, neprozirnom brevirskom papiru, a uvezano u cijelo platno sa zlatnim natpisom. Cijena je pojedinom primjerku Din 50.—. Tko naruči pet primjeraka ili više, dobiva komad po Din 40.—. Knjižare dobivaju knjižarski popust. Sve uplate vrše se na ček. račun br. 33.876 kod Poštanske štedionice, filijale Zagreb. Narudžbe prima izdavač: Dr Stjepan Markulin, Zagreb, Kurelčeva ul. 3.

Gornjoj obavijesti nakladnika nije potrebno puno dodavati. U ovom drugom izdanju »Rimskog misala« dobili smo knjigu ili, ako hoćete, molitvenik kojim se mogu ponositi i autor i nakladnik. Prvi nije žalio truda, a drugi troška. Autor je sve misne obrasce gotovo iznova prevodio, što znači jedan golemi posao. Valja reći, da mu je prijevod lijep i da se može čitati s razumijevanjem. Onaj »oteški arhaički jezik« iz prvog izdanja, o kojemu sam govori u predgovoru, nastojao je ukloniti, nadomjestivši ga uspješno živim današnjim štokavskim govorom. Da je u tomu nastojanju bio još radikalniji, lijepi bi ovaj prijevod bio ljepši.

Nuzgredice spominjem dva, tri mjesta, o koje mi je oko zapelo:

Str. 194. Molitva. Pogledaj, molimo, Gospode, blagostivo na puk svoj i dopusti, da prekinu sa škodljivim manama, kojima nalažeš da Te uzdržavaju...

Str. 200. Molitva. Daj molimo, svemoguću Božice, da nas očisti sveti post, te dopustiš, da...

Str. 203. Molitva nad pukom. Podaj, Gospode.... te bude dostojan...

Str. 257. Molitva nad pukom. .... nego da se na nje ljutiš.

Vrlo je dobro, što je kod mise na »svetačke dane« petitom dana kratka napomena o životu dotičnoga sveca. Makar i s dvije, tri riječi. Zašto je to izostavljeno n. pr. kod sv. Hedvige (str. 851), sv. Grgura Velikog (str. 64.), sv. Ćirila i Metoda (str. 748), sv. Praxede (str. 762), sv. Marije Magdalene (str. 763)? Kod »Katedre sv. Petra u Antiohiji« (str. 640) baš bi trebalo s par riječi reći, kakova je to katedra.

Mise sv. Ivana od Arca, bl. Marka Križevčanina i Bl. Hozane (u misalu: Ozane!) valjda su samo radi nekog tehničkog razloga uvrštene u odsjek »Prigodne mise i molitve«, jer im tamo nije mjesto.

U uvodnom dijelu ističem veliku praktičnu važnost tumačenja sv. mise. Takav bi tumač valjalo vjernicima dati s prodikaonice više puta preko godine. Nevjerojatno je, koliko je neznanje značenja pojedinih liturgičnih dijelova sv. mise i kod onih, koji, kažimo, nedjeljno pohađaju crkvu. O redu blagdana, o boji misnoga ruha pouke su na mjestu. Skrižaljke pomičnih svetkovina i nedjelja ne će doći do svoje praktične svrhe ako ih dušobrižnici i skupno i pojedinačno ne protumače. Čitava je razdoba misala inače dobro provedena, i bit će lako uporabiv, ako se samo svlada ova spomenuta poteškoća.

Vanjska je strana bolja, nego kod prvoga izdanja. Format ukusniji, tisak pregledniji, uvez elegantniji. Još da nije knjigoveža bojadišući rub, cuoliko slijepio pojedine listove, da ih čovjek mora gotovo kidati, dok ih rastavi jednoga od drugoga, i da nije prve u promet stavljene primjerke onako loše uvezao, ne bi vanjskoj formi bilo nikakovog prigovora.

Međutim su svi ovi prigovori odviše slabi i neznatni, a da bi umanjili vrijednost ovoga izdanja. Neka ono doista obilno posluži svrsi, za koju je radeno i izdano, to će biti najveća nagrada i priredivaču i izdavaču.

Dr A. Živković.

Dr. J. Gunčević: Mješovite ženidbe (Savremena pitanja, Ser. VII. Sv. 33) Mostar, Hrv. Tiskara F. P. 1930. — Cijena 10 Din.

Ova monografija sadrži iza predgovora (str. 8—10): I. Pojam ženidbe po Božjem i crkvenom pravu (str. 11—22); II. Mješovite ženidbe pojam i narav (str. 23—26); III. Stanovište katoličke Crkve prema mješovitim ženidbama (str. 27—36); IV. Razlozi, radi kojih Crkva zabranjuje mješovite ženidbe (str. 37—44); V. Mogućnost dopuštenja mješovite ženidbe (str. 45—48); VI. Današnja crkvena disciplina u pitanju mješovitih brakova (str. 49—67) u četiri odjela (A. Crkvena zabrana po Kodeksu, B. Dopuštenje mješovitih brakova, C. Oblik mješovitih brakova, D. Kazneni propisi).

Rasprava je namijenjena naobraženim krugovima. Držimo, da će svrsi, kojoj ju je pisac namijenio, i dobro poslužiti.

U monografiji ima dosta navoda, kojima treba prigovoriti. Iznosimo ovdje poglavite.